

**יעקב, ישי והחשמונאים!
לפרשת וישב
הרב יצחק דור - ראש הישיבה**

ישי שולח את דוד בנו אל אחיו בשדה המערכה מול פלישתים ומצווה עליו: "ואת אחיך תפקוד לשלום". האחים אינם מתייחסים יפה לדוד בלשון המעטה. והכעס שלהם עליו ממש לא "שלום". מהאירוע הזה עולה דוד למלוכה, בדרך ארוכה וקשה. בכל מקרה, תחילתה של דרך המלוכה היא בשליחות "שלום" אל האחים שאינה מתקבלת בשלום.

יעקב שולח את יוסף אל אחיו הנמצאים בשכם: "ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן... וישלחהו מעמק חברון ויבוא שכמה". גם כאן האחים לא מקבלים את שליחותו של יוסף. הרי הם שונאים אותו "ולא יכלו דברו לשלום", וממילא אין שלום ויש שנאה המביאה למכירתו של יוסף. גם כאן מתוך המפגש שאיננו "שלום", עולה יוסף לאחר ייסורים רבים במצרים למלוכה.

ישי שולח את דוד למלחמה. בתוך המלחמה אולי היחסים העוינים בתוך המשפחה יתרככו ויסתדרו. הדבר לא צלח!

יעקב שולח את יוסף לשכם. בשכם היתה מלחמה גדולה לפי התיאור של חז"ל: "ויסעו ויהי היתן אלוקים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב". את שכם לקח יעקב בחרבו ובקשתו: "ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי".

יעקב אבינו זכה בשכם במלחמה גדולה שניהל יחד עם בניו לאחר מעשה דינה. האחים התחילו את המלחמה באחוה ובהגנה על אחותם דינה והמשיכו במלחמה (לפי המדרש) עם עמי האזור. אולי לאחוה הזאת כוון יעקב ששולח את יוסף לשכם. אולי שם יתחברו האחים אתו. כנראה לא הגיע זמנו של יוסף להנהיג את האחים ולעלות למלוכה. לא זכרו האחים את מעשה דינה ולא מסרו נפשם על יוסף, אלא הפוך. לימים ילקח בנימין אל ארמון יוסף והאחים ימסרו נפשם עליו כמו על דינה.

ברגע הזה יכול יוסף לעלות לחזור ולהנהיג את אחיו.

מלחמת החשמונאים מתחילה לפי המקורות היהודים בסיפור יהודית, אחותם של בני חשמונאי נלקחת כמו דינה אל הקצין היווני בליל כלולותיה. האחים מוסרים נפשם עליה ונפתחת מלחמה ומרד, יהודית כמו דינה יוצאת מביתו של מי שחטף אותה לאחר שהורגים אותו. סיומו של מעשה יהודית יהיה בעליתם של החשמונאים למלוכה עד מלחמת האחים המביאה את רומא לאזור וחותמת את גורלו של בית שני.

יש כאן מהלך כפול. מתוך הקונפליקט צומחת הדרך למלוכה, ומהאחוה ומסירות הנפש צומחת גאולה ומלוכה ממש. האחוה יוצרת מלוכה, וביטול האחוה יוצר את החורבן!

שבת שלום ומבורך!